

Weekly

ABC
CertifiedTALAR
Quetta

شوکار: عبدالرزاق ابابکی

بہا: دہ (10) روپے

ہفتی
کوٹہ
تالار

Volume: 17

email: talarpub@gmail.com

فیکس: 081-2827825

پتہ خاک: 8 دن: 081-2827824

No. 40 23-17 اکتوبر 2020ء

اللہ تعالیٰ نا زیبا غا پنک

العلم جل جلالہ

ہرگز اے چاہوک آ۔

عالم دینک دا اسم شریف نا منہ سفت نوشتہ
کرینو:

1- شیخ سعدی فرما تھک:

”العلم جل جلالہ“ ہموذات ع پارہ، ہرانا علم
ہندرخس وسیع مرے کہ کل ظاہری، باطنی، ہر
ممکن و ناممکن ع چاہے، وآسمان وڈغارنا چچ ء
گڑاس اوڑان اودیم مف۔ و ہندن مستین،
ساڑی و آجت نا ہم علم مرے تے، داسفت
آن پک مس کہ اللہ تعالیٰ تینا بندغ آتا
ہرکاریم آن ہرودخت باخبرے، اگہ کس اس نیک
ع عمل کے تو دا ہیبت ع ذہن اٹ تینا تھے کہ
”العلم جل جلالہ“ ع کنادا عمل ناساء۔ و ہندن
خدا کپ اگہ کس اس خدا نا فرمانی ع یکک،
یعنی بد عمل اس یکک، تو اودہم دا خیال کے کہ
”العلم جل جلالہ“ ع ہندا بندغ نا بدانگا عمل تا
سما، داوخت آ اگہ اودے سزا تھک، دا خدا نا
مہربانی ع۔

2- علامہ ابن قیم فرما تھک اللہ رب العزت علم
ع، یعنی اونا علم ہندا رخس وسیع ع کائنات نا چچ ء
گڑاس اونا معلومداری آن پیشن اف، واو
است آن دنگ وردکنگ آن پاک ع۔

3- علامہ ابن منظور ”العلم جل جلالہ“ ناسفت
ع داؤد کرینے کہ ”العلم جل جلالہ“ ہموذات ع
کہ مدام چاہک و چاہسا یکک، ہرا گڑا کہ
ساڑی ع، اودے ہم چاہک، ہرا گڑا کہ
داسکان ساڑی اف، اودے ہم چاہک۔ ڈغار
و آسمان نا چچ ء گڑاس اوڑان اودیم مف۔

ازابن الحسن ابابکی

گپ و تران

شرف تنگ، شرف ہلنگ

..... وحیدز ہیر

اس منزل آ ایلو جہاندم لائن آتھو ک۔ ع۔
اسرخن تے تینا ایلوخن تے ایلو نا باخوئی
سخت ع۔ مزغ آتے ٹی مستی نا خاخر
زراب بلکنے۔ ہرا خاخر ع مست سیانزاک
علم، آزموندہ، مشاہدہ اٹ کسفرہ، داسدا
زراب بیرہ وتر خواہک۔ مست دے، بن،
روزگار و منہ پن انا د پوسرہ، داسد گام
آہر گڑا کن دیواس تو لوک ع۔ ہمہ کنگ
کن نے آن وتر نا قربانی خواہک۔ درونا
بندغ ہیبت آ آخمل آ سلوک کس، اینونا
بندغ بیرہ ہیبت آ سلوک ع عمل اوڑان گم
ع۔ ہندا سوب آن دن ع بندغ اس اف
کہ ویل انا گواچی مف۔ ہرا تم قوم آک
قوم اسے نا اتصال ع کریر، بندغ بندغ نا
استصال ع کرے، قدرت کورونا ناروشم
اٹی اودے اسہ ہندا ہندن ع بھلو ویل اس
تس کہ قوم آک بندغ آک تین تون
تینت اختہ مسر۔ اسٹ اس پارے نن ہر
جو جک وسادہار ع خوراک کرین، قدرت
ننے آن خر کرے۔ کس پارے ڈغار نا
بندغ نا شرف ع اللانے، قدرت نا ودی
کروک آ گڑا تا قدر ع گیرام کرینے، ظلم و
بیدادی بھاز سنے، قدرت مون ع
ہڑسانے۔ کودک آتا بددعا تے خف
تورینے۔

پشیرہ۔ ننے اوفتے ٹی نفسیاتی نادرنیک
تسرہ، ننے خاہوت نا خاہوت ع جل انا
دیردیریک۔ ننے گدا تک تا طوفان اسے ٹی
بال کریرہ۔ ننے سادہار تینٹی کارگو وائرس
اس جاگہ کریرہ۔ ننے اوقیتی ایڈز کس،
ننے اوفتے ٹی کورونا اس تما کہ۔ ہرا تم
نارخانجی بس، کینسر بس، ڈغار تینا کشت و
خون انا بنامس۔ تین یہ تین ناسیاسی چک
وتاژ آک بسر۔ سیاست نامکار یک بسر۔
جوان انگا دودر، بیدہ غاک انگار۔ دارو
سودا کروک آتیا ناردا رخ آتے ہڑی آ
کچک آتیا ناریلد کریر۔ نظریہ نا بن اٹ علم
بہامس۔ وونت انا پن اٹ جفت آتے
طاق اٹی بدل کنگا۔ دیر بہامس، وتر بہا
مس، جر یو لو ودرخت آک بہامس۔ بیر
ع خیر آتیا نرخت خنگا۔ اینو بندغ ناسرنت

دنیا ناسر تہ کل آن سوگو ع۔ ہرا بندغ نا
حس آتے سوگو یک۔ حس آک سوگو مسر،
تو بندغ نا دستار مدام جک سلک۔ حس
آتے ہنگ، خنگ، چنگ، گمان
کشنگ، است آتھک، کشت دا گڑا تے
ٹی بندغ پک بسن مس زند ع پہہ
مریک۔ زند ع پہہ متنگ نا مطلب تینا
چا گڑا نا چاہنداری آن واجب متنگ۔
بندغ و بندغ نا علم دنیا علم ع۔ دا علم اٹی
عالم و دنیا داروخت انا شینی بڑی ع پہہ
مریک۔ ارمیکو حکمت ع، حکمت اٹی
سائنس وطب ہر قوم آک بریرہ۔ پاوالی آ
زندہ ہر قوم آتے ٹی سوگو کس۔ ہندا سوب
آن اوخت انا بندغ نا حس آک سوگو
تسرہ۔ دوست و دشمن نافرقت ہم اوفتے سما
کس۔ بندغ نا کچ آن معلومداری۔ جرنا
کریرہ۔ مہمان، مسافر و بیوس ع شکل آن
چاہسرہ۔ خاہوت آتے گندگ، دود
آتھون تھک بسکہ تا۔ بیر انگا سادہار و
انسان آتا نارخانجی تے پہہ مسرہ۔ پک
دارو درمان کریرہ۔ خوری کشی نا بھرم ع
چاہسرہ۔ تہوانا نیت آن پہہ تسرہ۔ سال و
ساہت آتے کمال اٹ شیخ کریرہ۔ بھلا
غان بھلا ویل ع اسہ ساہت اسے ٹی

ایلو پنہ غاتیا

2 میکوپنہ

(15) براہوئی زبان نا نوشت نا تاریخ
(محمد حنیف قلاتی)(13) نوشتا تک: زندان نا ڈائری
(ڈاکٹر سلیم کرد)خرین آہیت آک: دودغ
(ڈاکٹر سعید تبسم)

3 میکوپنہ

(9) نوشتا تک: فیڈل کاسٹرو
(ڈاکٹر شاہ محمد مری اجیلانی الفت)نوشتا تک: چیدگی، مہر انا چیدہ
(ولی ساسولی)

4 میکوپنہ

شوکار: براہوئی ادب، اومیت و گڑتیک
براہوئی ادبی حوال: کوٹہ نا کتاب گھر آک
(عبدالقیوم بیدار)

5 میکوپنہ

(17) سیرت سرور کائنات: منظوم
(حاجی شاہ بیگ شیدا)ورنا گل: زابلول آتا آراتی
(جعفر قمبرانی)

6 میکوپنہ

(36) پٹ و پول: ادبی اصطلاحات
(غفور جان ساسولی)نوشتا تک: مستونگ نا یکک
(ملک عیسیٰ خان رند)

7 میکوپنہ

جاچ: گوکڑت نا تنقیدی جاچ
(شاہین بارانزی)

8 میکوپنہ

جاچ: لُمہ ڈغار تون حمید ناروحانی و فکری ہمگر نچی
(غمنوار حیات)

All about #Brahui

براہوئی نا بارواٹ، براہوئی ٹی

تالار

talarbrahui.com

talar_brahui

تالار

talarpub@gmail.com

زندانی نا ڈائری، سال 1973ء

13

ڈسٹرکٹ جیل نا اسیر آک

اسکان اسپتالی سخت آتا دوئی کنگ کن کاریم کریر۔ نواب اکبر خان گٹی میر عبدالواحد نا فون آہیت وگپ ۽ بنگ وورندی ٹی پارے کہ ”واحد اکنے ساف، اگہ اوکنا زرخون اٹی بند ۽ تو سہت اسے ٹی اودے الہ۔“ گڑا اسہ گھنڈہ اسے آن پد اسلم کرد و اونا سنگت عبدالحمد شہا ہوانی و محمد عمر مینگل یلہ کننگار۔

..... ڈاکٹر سلیم کرد

داکان جمید شہا ہوانی و محمد عمر مینگل بی ایس اوٹی پین تندی اٹ جہانا باء کریر۔ بی ایم کٹی و صدیق بلوچ ہرا کہ گورنر میر غوث بخش بزنجونا آفس اٹی تسرہ، میر بزنجونا گورنری آن پد کنا باوہ اوفتے ننا ہمسائے ٹی کرائی ۽ ارا اس ترفے۔ صدیق بلوچ نا ارا ٹی ہمودور اٹی بی ایس او نا راہشون تاچی مسکہ۔ بی ایس او نا بخانی سیکرٹری جنرل مجید بلوچ (ساجدی) و او نا ایلم سعید ساجدی تون اوار صدیق بلوچ نا ایلم اسلم جنگیان، گاجیان بلوچ، بی آئی اے نا غلام محمد بلوچ (بی آر بلوچ) و اسہ پین کراچی آن خانووک ورناس، حسین بخش باگور بیگارہ۔ اسلم، جمید شہا ہوانی و محمد عمر و ایلمی ایس او نا راہشون تیان بیدر صوفی عبدالحق، علی لہڑی و اونا سنگت آتا داڑے ہن برمسکہ۔ صدیق بلوچ نا ارا ٹی ایس او کوئٹہ کن اسہ قت اسے نا دروشم دوئی کریر۔ نیشنل عوامی پارٹی نا راہشون تیبی بی ایم کٹی، ملک بور جان کاسی ہم داڑے نا راہشون تیبی و واقعہ غائبنا شہرہ کن بسرہ۔ وخت وخت اس بی ایم کٹی تون ہم دا سنگت آتا مجلس لگا کہ۔ بی ایم کٹی نا رہی آتا درقمرانی نا ارا نسکہ۔ اوہم گیشتری داڑے بسکہ۔ صدیق بلوچ نا ارا غا ہم نادر قمرانی ہنا کہ۔ بی ایس او نا بخانی سیکرٹری جنرل مجید بلوچ نا صدیق بلوچ نا ہنگین اٹ ریٹنگ نا سوب آن کیشتری تنظیمی پروگرام آک ہم داڑے جوڑ مسرہ۔ وور کر آتے زموار یک تننگارہ۔

اٹی نیپ حکومت نا دے تیبی بخانا کنڈ آن ودی کروک تنگی تا وخت آہم دا کک دے ون متحرک تسر۔ پولیس ہڑتال نا وخت آتھانہ و جیل آتے ہندا وور کر آک تیبی آجلا ر۔ نواب اکبر خان گٹی نا است اٹ کنگ آن پد اور کر آک گٹی ناخوکی ۽ الار۔ نیپ حکومت آن پد اسلم کرد ”براہوئی ورناس“ نا سالار جمید شہا ہوانی و

براہوئی اسٹوڈنٹس فیڈریشن نا سیکرٹری جنرل محمد عمر مینگل ۽ بلوچ اسٹوڈنٹس آرگنائزیشن اٹ ایس۔ پگہ غا ویرا عظیم ذوالفقار علی بھٹو کوئٹہ نا بنگ آ بھٹو نا آمریت نا برخلاف پوسٹرو پلے کارڈ آتے ایڈیورٹ نا دیوال و کھمبہ غا تیا خلکر، دامارچ 73 ۽ نا بنائی دیک تسر۔ سلیم اکبر بگٹی ۽ حوالہ ریٹنگ تو او ایڈیورٹ روڈ آ اسلم کرد و اونا سنگت آتے گھبڑ کرے و تینا جیب اٹ تولے درے۔ دا سنگت آتیبی بی ایس او ٹی پوسکن بروک آ باسک جمید شہا ہوانی و محمد عمر مینگل اسک ہم تسرہ۔ ولد اپگہ غا بگٹی تون بلوچ ورناس سالار میر قطب خان لہڑی اسہ جیب اسے ٹی ننا ارا غا بس و باوہ بزوار ۽ اسلم نا برمتہ نا بابت معلومداری تس۔ میر قطب خان لہڑی اسلم نا خوک نا سنگت آتیبی اس، ولسی سیاسی بند اوا او نواب اکبر خان گٹی نا کنڈ آن کس۔ بی ایس او وور نیپ انا بھارت مخالف اس نسکہ۔ داڑے او تینا مینگل آ سنگتی ۽ مومن آتھنا تینا زمواری ۽ سر تس۔ کنا باوہ دا معلومداری تے سینئر عبدالواحد ۽ پارے۔ معلومداری ریٹنگ تون سینئر میر عبدالواحد تینا ارا نا فون آن نواب محمد اکبر گٹی آ فون کرے و پارے کہ اسلم کرد ۽ اگہ تینا زرخون آن یلہ کوتیس، تو پگہ غا کنا زرخون اٹی سلیم اکبر مرو۔ میر عبدالواحد بھارت زرخونہ ٹی بروک ۽ بندغ اس نسکہ، اونا دا ورا آن نواب اکبر خان گٹی جوان و احب کس۔ ولسی بھلو وخت اس

اسلم کرد۔ محمد اسلم کرد بلوچ اسٹوڈنٹس آرگنائزیشن کوئٹہ زون انا سینئر جوائنٹ سیکرٹری کس، زونل صدر حنیف بلوچ نا دزگیری و ایلو عہدیدار آتا است خواہی مفتنگ و منٹ اسے نا فارغ التحصیل مینگل آن پد کوئٹہ ٹی آرگنائزیشن نا زمواری تے دوئی کرے۔ بی ایس او کوئٹہ زون ۽ بھارت متحرک تنجا، کنا بھلا ایلم کس۔ بلوچ قومی سیاست اٹی انگریز آتا دور آن خاہوت نا سیاست تون ہم گرنج مینگل، وایوبی آمریت نا دور اٹی باوہ، والدہ غانا، وایلو تینا تاریل و جیل انا سفر ۽ خفا زند انا بنائی دے تیان بلوچ اسٹوڈنٹس آرگنائزیشن نا پڑ آن متحرک مس۔ ایوبی آمریت نا دے تیبی سیاسی برانز طلبہ ۽ تحریک اٹی مومن نا صف آتیبی کس۔ نواب اکبر خان گٹی نا یلہ مینگل آن پد اور اٹ بھارت خوک مسوس۔ 1970 ۽ نا کچین کاری تا وخت آ نیشنل عوامی پارٹی نا کچین کاری ”گدان“ ۽ اسہ سچ گاڈو سے آتھنا کوئٹہ نا گلی کوچہ غا تیبی نیپ انا سچ تھی نا پڑو کریکہ۔ نیپ انا کچین کاری جلسہ غا تیبی ہم مومن نا صف آتیبی نسکہ۔ علاقائی نیپ انا وور کر یار محمد زہری (یار جزین) حسن بلوچ شاد چیل والا اسک اوڑ تون لمکاری کر سادے ون خوری کریرہ۔ نیپ انا سر سہی نا ویدن ہندا فاندہ غا نا بے چکار وور کر آتا منتوار کس۔ نیپ گورنمنٹ نا دے تیبی عوامی ویل آتا ایسری کن بھارت کوشت کریرہ۔ سیاست دا وور کر آتے کن عبادت نا درجہ تنجا کہ۔ پین کنگل آن بے چکار او کک ہر وخت جہاد اٹھتس۔ بلوچستان نظام ۽ ہر کہ انت مریک ۽ مخلوق نا سل ۽ خلوک آڈاکٹر شنگر، بلڈ پریشر یا ہتی مریمین جوڑ مسرہ کس آن بے مراد مریک۔ اونا تو مر آ مار اونا کمائی ۽ گناہ تیبی چٹ لیکت۔ اسکول آن نرک آتا مسرہ حرام خور دکانار نا دوئی تمک، سدا نا گڑا ۽ اودے سچ سدا لیکت۔ حرام خور دکانار پین اسہ ڈاکٹر اسے نا دوئی تمک، منہ غا غنڈہ اٹ انا پین آ اونا دوئی لیکت، اونا تو انا حرام کمائی ۽ پلک۔

بھسات آک گیشتری زو چڑہ۔ اگہ کس اس راج اٹی منافقی و شیطانی کرے تو راج انا بھلو کچ اس اونا دا منافقی و شیطانی ۽ چالاکی آخا بلکن بھلو عیب اس تنک۔ بھارت جوانی تون اوار اوار راج انا زوری تیان اسہ زوری اس دارے کہ ننا بھارت آک بیدر خوری آن راج اٹی بھلو پین اس کنگل خوارہ، سز داری، نکری، میری متبری نا ننے آن بھارت آتے بھلو شوق اس ارے، داڑکن کل آن آسان کسرنے لقب ”میر“ نظر بریک، بھارت آک خوارہ کہ ننے میر پار، حالانکہ میری مانعہ ۽ ہم پھہ مفسہ کہ اصل اٹی میر امرانگا بندغ ۽ پارینو پارہ۔ میر انا بارواٹ پنی انکا مورخ محمد سردار خان نوشتہ کرینے کہ، لوز امیر عربی لوز اسے فارسی ٹی دادے گوئد کر سا میر کرینو۔ ہرا نا رواٹ بھلا، امیر، امیران یا ملک الامرا پاننگا کہ، خلفائے راشدہ غاک امیر المؤمنین پاننگارہ، خلفائے عباسیہ ہموفا نقش قدم اٹ ہنا۔ ہمودارواٹ داسہ ہم ہندن پاننگل۔ بلوچ راج اٹی سز دار و نکری نا ہموز تک ہرادے سز داری یا نکری گری رسینگپ، اودے ”میر“ پارہ۔ یعنی تین اٹ سز دار نا پداٹ بھلو زنگ اس مریک، بھلو خاہوت اس مریک، ولسی اوقیان بیرہ اسٹ اسے سز دار مروٹی ۽۔ تو گڑا ہرا کہ سز دار مریک تو او لاجمالہ سز دار پاننگل، ودا خاہوت نا ایلمونرین غاک میر پاننگرہ۔

پٹ و پول

براہوئی زبان نا تاریخ

ناراج انا گڑا اس زوریک :- دن توچ ۽ قوم و راج اس کتی و زوری آن خالی منتے، ننے دا زمانہ ٹی ارے ننے مستی مروء، دا دعویٰ ۽ اگہ کس لیک، کنا خیال ۽ کہ او دعویٰ دنیا نا راستگی تون بربر تموک اس

..... محمد حنیف قلاتی

اف۔ سوب ہم مینگل یک۔ و اگہ دافتنے ن پڑہ کر سا کناہ تو تین اٹ دا زوری تا ایسری کن کسرتے بند کینہ۔ دا زوریک کینی وڑا نا اریر، ایہن ہنگے تو ناراج اٹ سیاہ کاری و پین بھارت خراب انکا کاریم تا یاتی ۽ تینا نیازی، چنا و مجلس اٹی جوان تلکپہ۔ خیر خوئی کروک آتا ناراج اٹی ہر زمانہ ٹی بھلو کچ اس مریک، ہندا سوب آن بھارت وڑا نا شر و

..... ڈاکٹر سعید تبسم

آسان تون ہیبت کیرہ۔ داسہ حال داس کہ ہفت تو اسکول آک بند مینگل آن پد ملنگار، ولسی دا کک تینا سچ آ سال انا فیس ۽ خواہسرہ۔ ایتنے؟ دافیس تو خواہنگ نا مریک، اگہ ہفت تو چنا تے خواہنگ تیس تو فیس انت اسے نا؟ سرکاری اسکول آتا بھکاری پرائیویٹ اسکول آتے کن عیش اس مس۔ ایڑے بچا ہزار آن ارا لکھ اسکان تنخواہ بلوک آتا سز آک بیرہ حاضر خنگل کن بریرہ۔ ہفتہ ٹی اسہ بی بیڈ اس خواہرہ، دن پا بھلو کاریم اس کریر۔ مستی قدرت نا

خرین آہیت آک

دروغ

ترقی نا پین ۽۔ ولسی ناراج اٹی سیاست پیہہ جوڑ کنگ، ملک و قوم آن زیات تینے سیر تننگ نا پین جوڑ مسے۔ سچ آدنیا ٹی تعلیم و طب انا سچ آک کل آن شرفدار مقدس تلنگرہ، ولسی داڑے حالیت دادے کہ ڈاکٹر نا دوئی کس تمادون پاکہ سفید پوش ڈاکو اسے نا دوئی تماد۔ اودے سماع کہ نا جوڑ نا درمان سد روپٹی ٹی مریک، ولسی اوتینا ہر اکن اودے ٹیسٹ و فیس و دوا تا پین اٹ دہ ہیبت ہزار نا خوچ اٹی شائک۔ ولدا خلق خدا نا تب ہم ہندن جوڑ مسے، ہموڑے خوش مریرہ، ہراڑے جان آتا سچ اس الپس۔ تعلیم قصاب آتا دوئی تمنے، ای جیران ہموتم مریرہ کہ میٹرک پاس، بے روزگار بندغ آک ہرا کک اسہ دے اس اخبار اسے نا سرنی ۽ خوانسا بھلا بھلا پرائیویٹ اسکول آتا مالک اریر۔ دا تعلیم اف، بلکن کاروبار ۽۔ حالیت دادے کہ میٹرک پاس ہراڑے بادشاہ غا بخیر اسکان کل دروغ نا استاد مریر۔ تو اواراج تینے ٹی ہرا وڑا نا بندغ ودی لیک؟ نن تینا راج ۽ امر جوڑ کر سا بروک آتھل انا دوئی ترسانا؟ سیاست سچ آدنیا ٹی اس نا طرز زندگی، طرز حکومت،

اسہ ہندن غراچ اس ہراڑے دروغ اٹ ہر کاریم مونی کاک، ہراڑے ترقی ۽ پیہہ، دروغ اٹ، سیاست دروغ اٹ، دکاناری دروغ اٹ، علاج دروغ اٹ، ایلمی دروغ اٹ، صحافت دروغ اٹ، پین تو پین ۽ عبادت دروغ اٹ، محبت ہم دروغ اٹ مرے تو سوچنگ نا ہیبت دادے کہ نن تینا راج ۽ ہرا کک دنگل آن۔ راستگی بیرہ نالوز آتیبی، کتاب آتیبی، ہیبت آتیبی بچانے۔ دروغ نا چادو راج انا کاظم آ سوار ۽۔ ہراڑے بادشاہ غا بخیر اسکان کل دروغ نا استاد مریر۔ تو اواراج تینے ٹی ہرا وڑا نا بندغ ودی لیک؟ نن تینا راج ۽ امر جوڑ کر سا بروک آتھل انا دوئی ترسانا؟ سیاست سچ آدنیا ٹی اس نا طرز زندگی، طرز حکومت،

نوشتانک

9

فیڈل کاسٹرو

History will Absolve Me
”تاریخ کئے بری کرو!
شرف مند آج صاحب آک!
چچ وکیل اسے داخلہ در شکل حالت آتینی

..... ڈاکٹر شاہ محمد مری

..... بدل: جیلانی الفت

ہمتی، لائٹ کانوڈنا استاد اس، ڈاکٹر جارج
پیگلیری نے کن کن کرے، کہ اودا کیس اٹی
کنا نمائندگی کے۔ ولے اودے اونا
زمواری اڈتنگ کن اکتو۔ ہراوخت آ

کننگ ناخوک آٹٹ۔
شرف دار آج آک! نم چارے کہ کیو بائی
روایت نا کننا دحق اے پلنگ کن کنے آخدر
زور شاغنگ۔ عدالت داوڑ انا فتنہ غاتے

نوشتانک

”چیدگی“ مہرانا چیدہ

بھلاک وخت وخت تینا مونجائی تا پرغنگ
کن چیدگی نامش آہنارہ، وتینا ڈرڈ آتے
چیدگی تون ہنارہ۔ سہب آن شام اسکان
خلق انا چنا بھلا تیان گڑاس ضرور چیدگی نا

..... ولی ساسولی

کروک آدا بندغ آک حالت آتینا بیوس
مرسا کنے آن جتامنگ اٹی۔ اودے تینا
بندغ آتا جتائی نا بھلو ڈرڈاس مس، ہرافنے
اوسج یات ترفیسس، ہرافنے تینا دامن اٹی

سینل اٹی نسر۔ چیدگی تینا مہر و مہریت اے
شارائی تالان کریس، ہرانا سوب آن شینگر
ناہر بندغ اسٹ ایلو تون مہر و مہریت نامثال
جوڑ کس، اسٹ ایلو نا خیر خواہی، ڈرڈ آتینی
شریک متنگ، خوشی تینی اوری ویکجائی شینگر
بندغ آتا علامت کس۔ ولے بلو چستان نا
حالت آتا خرابی شینگر اے ہم پلو پڑ کرے، ہرانا
سوب آن ہر بندغ تینا ارائی بندس ہر کس
تینا کوٹھی تا چارما کنڈ بھلو بھلو دیوال تھے،
دخت اناک پارینو کہ ہر اتم علاقہ غاتینی
چار دیوالیک ہر تو مہر و مہریت ایکان بال
کیک، ہندن شینگر نا علاقہ ناہر امست انا مہر و
مہریت کس دیوال آتا نیام اٹی اوٹی ہم کمی
بس۔ ہجاز بندغ آک خراب انگا حالت
آتا دو آن بیوس مرسا شینگر تون اوار اوار
چیدگی آن ہم موکل کریر، سفر نارخت نفسا پین
کسرتی راہی مس، اے دے آچیدگی ہجاز
ہو غاٹنے کہ چیدگی اے ہم سانس کہ کن تون مہر

جاگہ تسوس، ہرافنے چکی آن بھلنی اسکان
مہر تسوس، ہرافتو ن گوازی کریس، اینو
اوقاد انہنگ و ہنگ آن چیدگی ناست لار
کنگ اٹی کس، ولے پدا ہم گڑاس بندغ
بچاسر، ہراک وخت وخت چیدگی آہنارہ،
ہرافتا کنڈ چیدگی ناغل غل اٹی ساڑی کس۔
چیدگی دافنے جوان چاہسک، اسنے کہ دافتا
چکی ہنداڑے بھلن مسوس۔ چیدگی ہندا
بندغ آتینا تینا ایوسیاں ووارث آتا حال و
حوال ہلک، ایفے ہم چیدگی نایات آک
مجبور کریر، اوک ہم چیدگی نایات کن
دخت وخت تینا خن تے شینگر آلیسر، وتینا
متکن آبات آتے تازہ کریر۔ دے اس
چیدگی ہراک لشکر اس چیدگی آگنگ اٹی اے،
اوک پین زبان ایسی رینگ اٹی نسر،
ہرافنے چیدگی پبہ متنگ اٹی لو، ہمو بندغ
آک چیدگی نا پشانی آاسر چکو کھڈی اس
جوڑ کریر و ہموڑے توسر، اوقا پنگ آن پد
چیدگی تینا بندغ آتے کن ہجاز زہیری مس،
اسنے کہ ہموڑے آن کہ ہندا فلک چیدگی نا
زی اے ہلکو ہموڑے آن چیدگی نایال و
وارث آک چیدگی آن مرسون۔ چیدگی
ہندن خیال کیک کہ دا پوسکن آروک آک
کناسیاں ووارث آتے کنے آن مڑ کرینو۔ او
بس دعا کنگ اٹی اے کہ اے خدا بلو چستان تون
اوار شینگر نا حالت آتے جوان کیس امن و
امان اے بحال کیس کہ ای تینا سیال ووارث
آتون پدا بھلن و دیوان کیو۔

سنگ کنگ کنو کہ داسوب آن کہ داوڑ انا
دوبہ لگوک آ بندغ اے دن اسل بے رکھ
حالت اٹ اٹنگ۔ دوبہ دار ہرا کہ تینت تینا
رکھ اے کنگ نا حق اے کاریم اٹ انگ اٹی اے،
اسہ وڑ اسے ٹی ہم بیوس گڑاس پانگ آن
پدی ہر سینگ۔ انت گڑاس کہ اودے
پاروٹی اے ای ہنا ٹی داہیت اے سفا کرینٹ۔
اسہ خلیفوک اے تینائی اسے نا سوب آن دا
پانگ المی کتوہ کہ کنے چپ سنگ، کسنگ
نا ڈٹ ڈول آتا پد آن دیر کس، ہرافتا
عدالت اے ساء، مخلوق تون مروک آ بھلا
واقعہ غاتے ڈنگ انگ اے۔ وکل حیران
کروک آگڑا تیان پد و ہمو راستیک ہرا کہ
مقدمہ نا دخت آ پیش ہر۔ ای دا کل
گڑا تے سرجی اٹ اوار بیان کنگ خواوہ۔
نی۔ کل امانون آدکس اے دار پیلک نا
تاریخ اٹی کل آن خاص وڑ انگا کیس اڈ
تسوس۔ اگہ نی سنجیدگی اٹ داہیت آ
باور کیسہ تونے تینا اتھاری اے رسوائی تون
اوار لپی کنگ یا ک کنگ کن الوٹی الو۔ اولیکو
عدالتی سیشن 21 ستمبر آکس۔ 100 مشین
گن آتون اوار زغم ہر فوک بندغ آک،
عدالت نا کمرہ نا جلاہو کریر، سد آن زیات
بندغ بندی تا کٹہرہ ٹی تولوک نسرہ۔
ہرافتینی ہجازی نا تا داہیت اتون
تعلقداری الو۔ اوچندی دے آن اتناعی
وڑاٹ دزگیر نسرہ۔ ویداد پونٹ آتا چیمبر
آتینی ہر وڑ انا سختی و بے عزتی تا زموار
نسرہ۔ ولے ایلو دوبہ دار آک یعنی کم
اٹنگاک، ہجاز کم تا بہادر و سوگو ارادہ والو

تینا کسب نا پرکس اے دن کروٹی تمنے۔
وخت اس ہم اسٹ اسے آدوبہ خلوک آ
بندغ نا برخلاف داخلہ در بے وڑی
کنگتے۔ داکس اٹی وکیل و مدعا علیہ ہر تو م
آک اسٹ اے۔ انارنی نا وڑاٹ اودے
ڈوہ بیٹی آاسہ نظر اس ہم شاغنگ نا وار ملتو۔
دوبہ دار نا وڑاٹ گدرینگ آ 76 دے
آن اودے تینا بند کنگنے، و ہر انسانی و
کانودی حق اٹ خلاف ورزی اے کرسا اودے
داحس تینائی ٹی خنگانے۔

ہمو بندغ ہرا کہ نم تون ہیبت کنگ اٹی اے تینا
چچ آوجود تون اوار بے ڈوٹی تیان بدیسہ اے۔
سنے اونا است خواہی اے کہ کمرہ عدالت اٹی او
تینے اسہ علامہ اس پاش کنگ نا خواہندار اے۔
ونے کس انا جوزه غاتے شیف خلنگ اٹی
اے۔ کنے دا عدالت نامون آرا سوب جوڑ
کرسا تینا رکھ اے تینت کروٹی تمنگ اٹی اے۔
اول تو دا کہ کنے کانودی مدت و کسکی آن
سرجم وڑاٹ مڑ خنگانے۔ وارٹیکو دا کہ پیرہ
ہمو بندغ داوڑ انگا وار خواہی تینا ہیبت کنگ
کیک، ہرا کہ داوڑ ہجاز زیات تھی مرے۔
ہرا کہ تینا ملک اے داوڑ گوالوک خنے، اودا
انصاف اے داوڑ بے عزت و بے شرف
خنانے۔ ہندا لوڑ آتون تعلقداری ہیبت کنگ
کیک، تا کہ اونا است انا دترتے و است انا
کڑمی تینی ڈوک آراست آک اونا است
آن پیش تر۔

دن انگا تینی انگا کامریڈ آتا چچ اے کیو تی اس
الو ہرا کہ کنا رکھ اے کنگ نا است خواہی اے
کریرہ۔ ہونا بار ایوسیاں ایشن نا اسہ جیرتی،

گڑیفوک آ جنگ اس بنا کرینے۔ مخین
اٹ حکومت تین کن تخوک آ اخلاقی بربادی
کن تیارالو۔
ہراوڑ اوتینا کل دروغ اٹ جوڑ کروک آ
دوبہ غاتے ہرا جاتنگ کریکہ؟ انت گڑاس
اصل اٹ موسس اودے راز اٹی تخوک؟
واوہم ہمو وخت آہر اوخت آک ورناک دا
ہیبت اکن ہر گڑا اے گڑتی تا بائی نسر۔ بندی
گری، نارچر، و گرج مس تو مرک ہم۔
تا کہ دا عدالت نامون آراست پانگے۔

PO. Box No.41
GPO, Quetta

پبلشر عبداللطیف قلات پرنٹرز پبلسنگ روڈ کوئٹہ خان ہیک کرسا 302 فیز 1 پبلسنگ جٹا جی روڈ کوئٹہ خان تالان کرے

23-17 اکتوبر 2020ء

براہوئی ادب: اومیت و گڑتیک

براہوئی زبان و ادب نا حالیّت تدوک آکرنا اپوروی اسکان لس بندغ آن ڈکوک کس۔ داسہ ہم دادعوئی کنگ مگ کہ اولس اسکان سر منگ ء، ولے منہ وڑ اس اریر، ہرافتا مکک اٹ پورو آن پورویا حتی وڑ اٹ تو آخا، ولے گڑانہ گڑ اس معلومداری مونی برساپنگ ء، و دا فک ہم تخین اٹ سوچ چست کنگ نا بنا نا سوب آن ء۔ ’لٹریسی ریٹ‘ مگنگ نا سوب آن نا اس ایہن ہم نوشت وخوان آن مرسے، ہرانا سوب آن لس خلقت ادب نا حالیّت آن بے سماو بے چکار مسے۔

دخت اس کہ نوشت وخوان تون تعلقدار، یعنی نثر و نظم اپڑ آ و فوک ادب ناپٹ و پول نا بابت ہر بندغ آک کاریم کرینو، او فک ہم تین پے تین نا کاریم تا بابت سوچ چست کنتو، یا کنگ کنتو۔ و مدام ادب نا بنائی دیک، و ردوم نا ہیبت ء کرسا دانا کسر ء تو نگسا ہنانه۔ براہوئی زبان آ داسکان ہندا سوچ زوراک خنگک، ہر اتم نوشتوک اسے نا بابت، یا اونا نوشت اسے نا بابت ہیبت مرے تو داسکان دا بابت سگ انامکتی خنگک، و نئے بیرہ سگ انامکتی بلکن نوشتوک تینے جنگ اکن لاپچک۔ ہندا سوب ء کہ بھاز آ نوشتوک آک پنجا سال مست نوشت تون تعلقدار گنڈانو، ولے ایو اسکان اوفا کاریم نا وڑ اٹ بچ ء بدلی اس بننے، حالانکہ بیرہ خوانگ و مطالعہ ناخو ہم بندغ اٹ کہی بدلی تے اتیک، و پوسکن آ گرج آک مون آ بریرہ، ہرافتیاں پوسکن ء کسر ملنگک، وخت اس کہ نوشت تون تعلقدار دامل ء پین سوگو و گچین

.....عبدالقیوم بیدار

براہوئی ادبی حوال

اس زمانہ اسے ٹی کونڈی منہ کتاب مرکز سر ہرافتے ٹی ’’قلات پبلشرز‘‘، گوشہ ادب، و ’’کونڈ بک اسٹال‘‘ پی سر۔ دا کتاب مرکز آتے ٹی کتاب دوست آ بندغ آتا بھلو کچ اس بسکہ و کتاب ہلکہ۔ قلات پبلشرز، پی آ سیاست دان پیشل عوامی پارٹی نا ہمو وخت انا سینیٹر مرد حسین نا سکہ ہرا کہ پدان عدالت روڈ آ اسے پریس اس ہم جوڑ کرے، ہرا کہ داسہ ہم کتاب ہینک یک۔ دا پریس آن براہوئی زبان نا پی آ اخبار کہ ہم ہینک مسرہ۔ قلات پبلشرز نا دمرکز اٹی بھاز وخت میر گل خان نصیر، میر غوث بخش بزنجو، خیر بخش مری، عبدالصمد خان اچکزئی، رمضان بلوچ، نور محمد پروانہ، عبداللہ جان جاملدینی، ڈاکٹر خداداد، بہادر خان رودینی، جسٹس امیر الملک مینگل، سائیں کمال خان شیرانی،

تھون ودا جا کہ نا بندغ آتھون مہر دا گڑاغان پاش کس کہ او بلوچستان نا سر حال آ بروک آ کتاب آتے مدام بچہ کریکہ۔ و خاص وڑ اٹ تاریخی آ کتاب آتا خوچ آتے ہم تینا کوپہ مہمان تیشی مسکوہی وزیراعلیٰ جان محمد جمالی، دادنیاء الا۔ اونا یات اٹی پریس کلب اٹی اسے ہڑ زخواہی دیوان اس اؤتنگا۔ دانا بست و بند ء بلوچی لہرائی دیوان کریس۔ داچی نا مہمان تیشی مسکوہی وزیراعلیٰ جان محمد جمالی،

☆ کونڈ نا متکن آیات آک
☆ سید منصور بخاری نایات اٹ ماتمی مچی
☆ متکن آ کتاب مرکز آک

ڈاکٹر نعمت اللہ گچلی، سرور سودانی، مسکوہی بخاری وزیر چنگیز جمالی، سرور جاوید، وحید زہیر، شام کمار، ڈاکٹر لال محمد کاکڑ، شہزادہ ذوالفقار، یارجان بادینی وایلو فک تران کرسا سید منصور بخاری نازندو دو اونا کتاب دوستی و بلوچستان نا مخلوق و ادب نا شوندار کن اونا خدمت آتے پیدا کریر کہ دن انگا ادب دان، شاعر و ادیب آتھون بھلو شوکی اس نیکہ۔ ہرانا سوب آن منصور بخاری ہم بلوچستانی ادب ء مون آ دنگ اٹی تینا بھلو کڑ دار اس ادا کرے۔ مندے مست اوکرونا نا جوڑی نا سوب آن

بخاری و اوفا نا ہوت کتاب آتا رداٹ شعور آگہی ودی کرسا گچین ء خدمت کنگ اٹی ء۔ دا وخت آ او فک اسے پین کتاب مرکز اس سیل اینڈ سرور نا پین اٹ ملانو، ہرائی ادبی، سیاسی، ریدگی، اسلامی، زرگزرائی، فلسفہ و بلوچستان نا سر حال آ بھاز انگا کتاب آک رسنگرہ۔ داسہ ہم دا کتاب مرکز اٹی ادیب، شاعر، سیاست دان و کتاب دوست بندغ آک بریرہ و کتاب بلیرہ۔ ای گیشتری سید منصور بخاری تون تون تون تون تون تون تون تون کتاب مرکز کن کتاب آتا رداٹ بھاز جوانی کرے و کتاب آتے نیم زرخ آتے نسنک۔ ای وخت وخت ہنانه اوڑ تون مجلس کرے۔ اسدے اس او مجلس کرسا پارے کہ بلوچستان نا پی آ سیاست دانک داڑے بسرہ و کتاب ہلکہ۔ اوتیشی سردار عطاء اللہ مینگل، نواب غوث بخش ریسانی، نواب اکبر گیلانی، نواب خیر بخش مری، عبدالصمد خان اچکزئی، میر گل خان نصیر وایلو بلوچستان نا پی آ سیاستدان و ادیب آک بسرہ۔ او گیشتری جناح روڈ آ شام انا وخت آتیا چیریکا کہ۔ گڈسرائی سید منصور بخاری نامار ء کتاب آتا نیکی تنگا۔

☆☆☆☆☆☆

غزل

سعید احمد گل

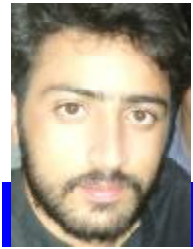
کے آنت اکن سادہ بریرہ
کیسہ غم تے کنا زیادہ بریرہ
کے جادو کر لیس یا کہ تعویز
ہرانگ کاو نی کنا یاد آ بریرہ
نظر کیوہ نظر بد بھاز اریک
تینا کیس خیال ءنی پیادہ بریرہ
کنا است خوش ارے دن بھاز اینو
کر نیش چٹھی اس رادہ بریرہ
نشان اٹتے تفسیہ خن تے تینا
گڑا کئے آنی بے فائدہ بریرہ
سعید نا انتظار ء بھاز ہرے آن
کر لیس گل نی وعدہ بریرہ

ورنا گل

زالبول تا آزاتی

8 مارچ ء مچ آدنیائی نیازی تا آزاتی نا دے انارداٹ اڈلیترہ، و پاکستان اٹ ہم دادے ”عورت آزادی مارچ“ اناپن اٹ چارہ، واڈ ایترہ، و لے ہر بندغ نامرغ اٹ سوج ودی متنگ ء کہ اخردا نیازی تا آزاتی پارہ انت ء؟ داسوج ہراکان ودی

..... جعفر قمرانی

عزت ء نیلام کنگ؟ نیازی ء آزات تو کرور، پیشن تینا منشا غا لور و اوڑا بھروسہ ہم کرور۔ ہندا سوج انا خوبہ و گودیک اسلام نا پاروک آہیت آتیا اعتراض کنگ ء کہ اسلام تو نیازی ء سے جوڑ کرینے، اسلام تو نیازی تے نکاح نا پن آ ارا تا تہٹی بندی کرینے کہ او چار دیواری ٹی مچ زند بند، گر و کور مریر۔ دا ہم ہندا فیمینٹ آتا ودی کروک ء ہیبت ء کہ اسلام نکاح نا پن آنا جنسی حق تلفی ء کنگ ء۔ ہر بندغ نامرغ ء ہڑسا نو کہ نرینہ چار برام کیک و نیازی تون انٹے دا ظلم ء کہ او اسٹ ہم تینا منشا اٹ کپ! و لے دا ہیبت ہم ارے کہ اسلام نیازی ء حیا نا چا گڑداٹ متنگ نا پرمان کرینے و لے اوقفا زئی آ ظلم کتنے۔ خدا عقل ایسے ہمو بندغ آتے کہ اسلام و اسلام نا حکمت آتے پہہ مریر کہ اسلام ہمو دین ء ہر انا نیازی ء کل آن بھاز عزت و قدر تے، زندہ کھڑ مروک آ نیازی تیان ارف کہ اسلام نا افس ء گرج اسے اوقفا زند اٹ، فیمیزم یا عورت آزاتی مارچ والا ک نیازی ء اسے ٹشو پیپر اسے ناوڑاٹ استعمال کنگ خوارہ کہ استعمال کر و پٹ و لے اسلام اودے نکاح نا کمک اٹ عزت بھشا، اودے نرینہ نا ملکیت جوڑ کرے تا کہ نرینہ اودار کھ ء تینا زمواری تکلے، گوا سوچنے کتے کہ او

مس ودانا اصل مسخت انت ء؟ نیازی تا حق اکن ہیبت کنگ ودا توار ء چست کنگ اینو نا ہیبت اس اف بلکن دا ہژدہ می کرن (18th century) و اوکان مسٹ انا ہیبت اسے کہ نیازی تے کن چندی بندغ آک بریری و آزاتی تا توار چست کرسا اسلام تون اوار کھی چین مذہب آتا نظریہ ء منتوس، و غلط پاریر۔ امریکہ غان ہلیس اٹڈیا اسکان، مچ آ دنیا ٹی دا ہیبت تالان مس و دن کہ اٹڈیا ٹی گزاس نیازی اویکو جنگ عظیم آن پد نیازی تا آزاتی کن ہیبت کریر اوتھٹی رانی کشمی، سورنجی نا بیڑو، کمالہ نہرو و چین چندی بندغ آک نسر۔ ہندا وڑاٹ منہ وخت اٹی دا ہیبت پاکستان اٹی ہم سرس، و نیازی تا بھلو کچ اس داڑان خوش مر سادائی اوار تمنا، پاکستان اٹ رعنا لیاقت علی نا 1949ء اٹی آل پاکستان وومن ایسوسی ایشن ء جوڑ کنگ نامسخت یا جزل ضیاء نا دورائی (WAF) نا جوڑ متنگ نامسخت اینو نا ”عورت مارچ“ نا وڑاٹ آلوس، بلکن او بیہرہ نیازی تا زئی آ ظلم و بیداد ء تورتنگ کن جوڑ مسر، 2008ء آن ہرا آزادی مارچ نا پن آ نظام جوڑ مسنے یا 2010ء آن پد گزاس تحریک دن کہ (Girls at dhaba) یا (WDF) نا جوڑ متنگ نامسخت نا سمجھ آن

مُلجہ آتا بادشاہ تے بیت ربی آن چوئس اونا شان ء کم امرکین اوقفا یگا دامرئس دے ندے اس داعرب ء مچ کرو ء شان اتو لا شریک آ رب ء چاہور او مرور ایمان اتو شاہ جہش نا کنڈ آن کوشش جاری نسک دم دم آ اونا مرکز و کلیسا نسکہ شارصفا خواہسکہ حج مرے دا کل عرب دا نگ مون کے اٹے بیت ء او خدا نا تینے ن تون گون کے دا خبر بنو کنا نہ غا ہر اتم سر کہ مس او کلیسا غا صفا نا مون نسر بندغ اس پاریر ہن نی قبلہ ء تا ریخ اتون رسوا کرک شان بھلسن بیت انا ء اوڑکن پیغام اس تنجک دُن کہ مسک شاہ جہش ہم ابرہہ ء مون تیس پارے کعبہ ء دژ فبو فوج ء دا وڑشون تیس شست ہزار نا فوج اوڑ تون پیل تنجک آ لشکرئس بیت ربی ء دژ فون دُن کروٹ ای دچراس مُردلفہ و منی نا نیام اٹی کرے پڑاؤ سد مچ اس او مطلب نا پدا خلکک چپاؤ بنگ قریش تو مکہ ء زو اس پدا خالی کرے پارے چجک دیر اوڑ تون رب ننا وار آ برے

17

سیرت سرور کائنات

حاجی شاہ بیگ شیدا

فیمل انا سال واقعہ ابرہہ نابت اللہ نا دژ فنگ کن مکہ غا جہو

ایسے مچ آتے تنانی بیت چاہے چاس نی چاہے اللہ و اراتے بین انت اس خواس نی

بنگ کلہو ء ابرہہ دا خوش مسک بے شمار داسہ اللہ نا ارا ء ای دژ فون بے توار

او مطلب نا دا بگ ء زو پدا واپس کرے نحپر اودے بیت ربی نا نشان ء دے مرے

بس خدا نا ذات باری جوش اٹی دا حالت آ رحم بسک و ارجیم ء دُن عرب نا حالت آ

ای خدا تینٹ نگہبان دا ارا نا مسنٹ شان والا ای قہار اٹ دُن غضب اٹ بسنٹ

تینا غیب آن و لرا اس او چک انا راہی کرے خوڑت کیرے تا پگ آنا کس کنا بیت آ برے

نت و سنٹ اٹ او دیر نزل ابرہہ نا لشکر آ فوج پیل آک دُن گرینگار بیت ربی نارہ آ

پارے اللہ زو قریش ء دن ء شان اس تیوہ ای دا بدی تے جاہلی تے اوقفیان مریکہ ای

ای قبولی تسنٹ دا ابر اہیم ء وعدہ اس نا ای اولیاد آن ایٹونک آخری شہزادہ اس

مکہ غان اونا تجلی مچ آ دنیا ء بلو لا شریک یکتا ء اللہ راز ء دا گل آ ملو

پنجا دے مست واقعہ دا خوبہ نا پیدائش آن دُن تدینگار مکہ والا ک پیل انا آزمائش آن

نوشتانک

مستونگ ناکیک

.....ملک عیسیٰ خان رند

مستونگ بلوچستان ناموشعار ہرانا کہ تاریخ اٹ اسہ پن اس ارے۔ مستونگ ناکیک سیاستی تاریخ مرے یا علمی تاریخ، او ناسہ بھلو بڑے جاگہ اس ارے۔ انگریز راج آن آجونی ہلنگ ناجہ مرے یا تینا راج ان مخلوق اٹ سیاسی شعور، بیدار کنگ ناعمل مرے، ہر تو م آ میدان میٹ مستونگ نافرزند آ تا پن کل آن مونی۔

نواب بگٹی نا شہادت مس، تو اوکان پد بلوچستان نا حالت آک ہم خراب مس۔ ہڑتال وڈینڈ و پھسات آ تا ہر کڈ آ بنا مس۔ مستونگ شار ہم ہندا حالت آ تا ڈک اٹ بس۔ مستونگ ناکیک آک ہم خراب مس۔ ہڑدے نا ہڑتال ہڑدے کاروبار بند

مستونگ بلوچستان ناموشعار ہرانا کہ تاریخ اٹ اسہ پن اس ارے۔ مستونگ ناکیک سیاستی تاریخ مرے یا علمی تاریخ، او ناسہ بھلو بڑے جاگہ اس ارے۔ انگریز راج آن آجونی ہلنگ ناجہ مرے یا تینا راج ان مخلوق اٹ سیاسی شعور، بیدار کنگ ناعمل مرے، ہر تو م آ میدان میٹ مستونگ نافرزند آ تا پن کل آن مونی۔

مسکہ۔ مکہ بیکری و مستونگ ناکیک ہم حالت آ تا گواچی مس۔ اخیر اسہ ہندن و وقت اس بس کہ حاجی نذیر مکہ بیکری ے بند کرے۔ مکہ بیکری نابد کنگ تون او مستونگ شار ے ہم الا۔ مکہ بیکری نابد متنگ آن پد حاجی نذیر نا شاگرد آک ہم تین کن جتا جتا کاروبار نا بنا ے کریر۔ وے مکہ بیکری آن پدا کہ مستونگ ناکیک انا پن ے کس برجاتا تو او شار بیکری ے۔ شاہ بیکری ناکیک ہم مستونگ ناکیک انا پن اٹ پی مس۔ حاجی نذیر مکہ بیکری ناپن ے اگہ زندہ تھا تو او شار بیکری والا ک ے۔ مستونگ ناکیک نا شار اٹ منہ بیکری ے کہ او ک مکہ بیکری ناکیک انا بدل ے جوڑ کنگ ے۔ ہندا منہ بیکری ناکیک آ تا پن و مشہوری نا فائدہ ے ایلو بندر آک ہم ہر فسا کوئہ شار او نا ہند و او پل اٹ ہندا پن اٹ نقلی ے ایک جوڑ کنگ ے بنا کریر۔ نقلی آک ایک جوڑ کنگ آک تینا کاروبار ے ہندا خس مون آ دریر کہ شار انا ہر ہوئل و ہر دکان اٹ مستونگ ناکیک تھوک ے۔ داسہ ہر بندر ے کہ مستونگ ناکیک آک ے خنچے، یا کینے، اوڑکن تو کل بریر ے۔ او بیوس تو نقل ے ہم اصل تک۔

لدا اینو پکھ تو اوغان مہا جرتا ثواب اٹ کوئہ شار اٹ تو ہر گڑا نقل (دو نمبر) جوڑ متنگ ے۔ تو مستونگ ناکیک اوفتے کن چ ے ویل اس اف۔

مندے مست بلوچستان فوڈ کنٹرول اتھارٹی نا پارہ غان اسہ نوٹیفیکیشن اس مس، ہر انارو اٹ مستونگ ناکیک آ حکومت بلوچستان رکھ

براہوئی لہجہ غاک:- (Brahui Dialects)

براہوئی زبان ے مسہ ہنداوی لہجہ غاک تیبی شیخ کنگانے، ہر چندی علاقہ غاکا رداٹ ارے دن کہ:

- 1- سراوانی (ساراوانی) لہجہ
 - 2- جھلوانی (جھلاوانی) لہجہ
 - 3- رخشانی (رخشانی) لہجہ
- 1- سراوانی لہجہ: براہوئی زبان نا دا لہجہ ٹی کوئہ، مستونگ، کچھی (بولان)، قلات بریرہ۔
- 2- جھلاوانی لہجہ: داٹی خضدار، وڈہ، لسبیلہ، آواران، حب بریک۔
- 3- رخشانی لہجہ: رخشانی لہجہ ٹی نوشکے، چاغی، خاران، تربت، پنجگور، واشکک تیسیمہ غان بیدر ایران، اوغانستان و ترکمانستان ہم بریک۔

اگر ن براہوئی زبان نا چار میکو لہجہ سندھی یا جٹی لہجہ ے پان تو دا غلط مفروضہ ے، ایتنے کہ دا لہجہ سندھی آن شوک ے، ایتن تو جھلاوانی لہجہ ہم سندھی لہجہ غان متاثر ختنگ ے، وے ہر ادے نن سندھی یا جٹی لہجہ پاننگ کینہ او نا خوکی سندھی تون جھلاوانی لہجہ غان ہم زیات ے۔

بلوچستان نا جہانم اٹی خضدار تون او نا دے نکلی نصیر آباد نا علاقہ غاک بریرہ۔ ہر ہڑ تو م آ کنگ آن سندھ آن شوک لگرہ۔ دا علاقہ نا باقی تالہجہ جٹی پاننگ مریک۔

دا بڑا نا لہجہ غاک تیان بیدر متنگ کیک، کہ براہوئی ناپن ہم لہجہ مریر، ہر ایتے لسانیات نا ماہر آک مون آننگ نا کوشت ے کیر۔

تہذیب:- (Civilization) سویلازیشن لاطینی لوز civilis یا civitas آن ہلنگانے، دا نا معنی ”شاری“ نا ے۔ انگریزی ٹی کاریم اٹ اٹنگ لوز Civil

اس ارے یا اسہ چنکو کاروبار سے۔ مستونگ بلوچستان ناسہ پدتموک وغیر ے علاقہ اسے، اگہ داڑے نا ایلیم اسے نا کاروبار کیک انا سوب آن چلینگانے تو دا دے نن و حکومت بایدے سپورٹ کین، اگہ اوفا کاروبار یا کیک انا پن اٹ ایلو علاقہ والا درواٹ دو نمبر نقلی ے ایک جوڑ کنگ ے، حکومت اوقیا کیکس کے۔ اوفتے بندی کے۔ اینو مستونگ ناکیک آ رکھ لگانے پگہ مچ آ بلوچستان نا ہر علاقہ نا پنی آگڑا تیار رکھ لگو ے، ایتنے کہ داڑے تو کورنا لٹ ے، دو نمبر آتا کاروبار کاٹم آن گد ریگانے، وے ایماندار آ بندر آتا کاروبار تیار رکھ ے۔ اوفتے ارا وخت انارغ نا آہری کنگانے۔

پت و پول

36

”اصطلاحات نثر“

دا شیخ اٹی نثر انا ہمو اصطلاح یا خاص وژاٹ ہمولوز آک ہر اکہ ہر ادب اٹی مدام بکار بریرہ، اوفا درستی راستی ناسہ کوشت اس کنگانے۔ دا درستی راستی ٹی نثر انا صنف اوڑ تون کنگڈ و ایلو اصطلاح تون او اراوار افسانوی وغیر افسانوی ادب ہم اوڑ دہی کنگو ے۔ ادب نا پڑ آ ہر ادبی نظریہ غاک اریر، اوفتے ایلو شیخ اٹی درستی راستی کنگتک۔

(غفور جان ساسولی)

.....غفور جان ساسولی

فرانسسی زبان نالوز Cisis آن بروک ے، ہر اکہ ”شاری مخلوق“ کن پاننگ۔ ہندا ڈول انگریزی زبان اٹی ”تہذیب“ کن Culture نا اصطلاح کاریم اٹ اٹنگ۔ و Culture ہنداوی وژاٹ لاطینی لوز اسے، و داڑکن کشت و کشار، شار انا تیل، ابریشم نا پوک، کچک، بیکری یا تالنگ، جسمانی یا کہ ذہنی اصطلاح و شوندری نا لغوی معنی کاریم اٹ اٹنگانے۔

عربی، فارسی و اردو ٹی ”کچر“ کن لس وژاٹ ”تہذیب“ نالوز کاریم اٹ اٹنگ۔

پنی آ ادیب سبط حسن تینا کتاب ”پاکستان میں تہذیب کا ارتقاء“ ٹی تہذیب نا لغوی معنی نارداٹ نوشتہ کیک:

1- ریاست

2- کانود

3- خاہوت

تہذیب نا اخلاقی پالو یا عنصر تا سوب ے دن بیان کیک:

1- ہرام

2- جنسی اخلاقیات

3- راجی اخلاقیات

4- مذہب

اخیر اٹی تہذیب نا ذہنی سوب آ تیبی قدرت نا خاص انگا تک آک دن کہ:

1- نوشت

2- سانس

3- آرٹ۔ (خلیل، 2012ء، 37)

.....کتاب آک:-

حسن، سبط، (2017ء)، ”پاکستان میں

تہذیب کا ارتقاء۔“

حنیف، خلیل، (2012ء) ”پاکستانی

زبانوں کا تہذیب مطالعہ“، غزوی پبلشرز

کوئہ

2- کارخانہ غاکا ہنداو

3- زرگزرائی نظام

ہندن او تہذیب ناسیاسی سوب آ تیبی ہم مسہ خاص ے تک انا ہیبت ے کرینے، ہر ہنداوی اہمیت تخرہ، دن کہ:

حاج

(2)

نورخان نواب ناول ”گوکرت“ نا تنقیدی حاج

”گوکرت“ نا چھپو شیخ اٹی ہرا وخت کہ پیرہ زمان دتاخ اٹی تو لوک تینا نواسہ غاتون کچاری کنگ اٹی ء او پاک ”داکان پکا انگا سرک اٹی کاس..... تو کم وود 20 کلومیٹر سویل دے ٹکی پلو آمتک ختم مریرہ..... دا بولان نا ہم گڈ کیوش ء..... اوڑان گڈ کچی نا میدا تک بنا کیرہ..... گڈ کیوش کہ ہرا سویل قبی وڑاٹ تالان ء کھیر تھر وپ انا مش انا سلسلہ ء..... ہندا ماش انا داما اٹی اگہ قطب آن سویلی وڑاٹ کاس..... توسنی شوران نا خلق آک بریرہ“ (پنہ 39)

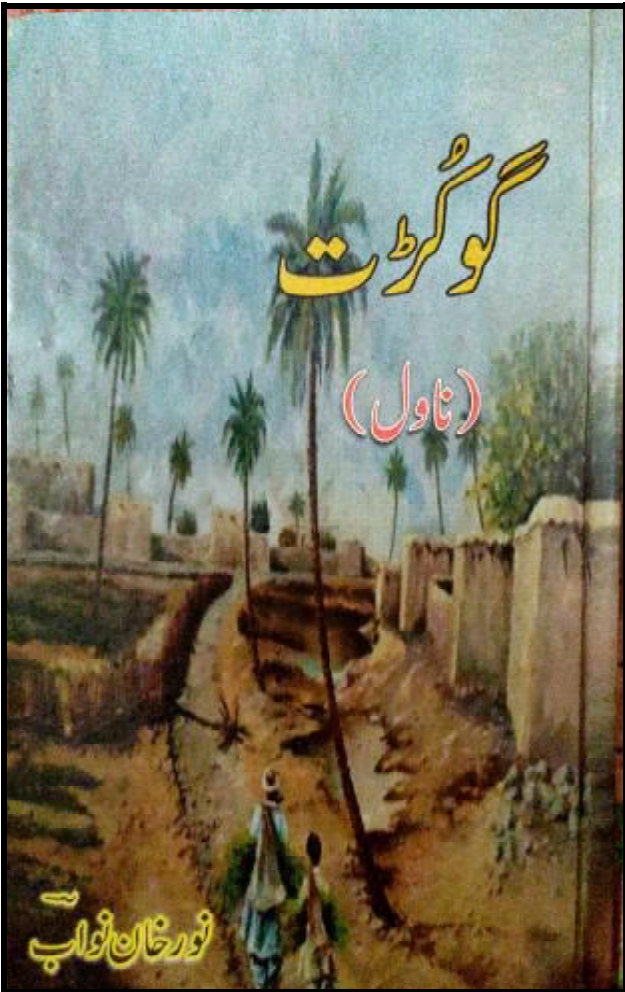
داڑے علاقہ غاتا بارواٹ معلوماری ٹی ہرا غلطی مٹے اودادے کہ بولان نا ختم متنگ آن پد کچی نا میدا تک بنا کیرہ۔ داستی و شوران نا خلق آک تو اریر وے کھیر تھر نا مش انا سلسلہ داکان بھاز مڑ ء۔ نیام اٹی جمل کسی نا ضلع ء، اداکان پد ”کھیر تھر“ نا مش تا سلسلہ بریک ہرا کہ گاج وکولاجی اس تیان بنا مریک۔ اودا سلسلہ شہداد کوٹ سندھ آن خوک تمک۔

وخت اسہ پی ایچ ڈی ڈاکٹر اسہ نیم پن کرسا یا اسہ مزاحیہ پن اسہ ٹی درستی کرفنگ، تو گڑا پیرہ زمان نا نواسہ غاک اوڑان انت ہیل کنگ نا کوشٹ کرور۔ ہندن ”گوکرت“ نا یازدہ میکوش اٹی تاریخی حوالہ اٹ بھاز جوان ء معلوماری اس تنگانے۔ وے اسہ چکور دیک اسہ ہمو متوک تو ایلو تاریخی واقعہ غاتا صحت یبی متوک۔ ردیک دادے کہ خان مہراب خان نا شہادت نامشہور واقعہ ہرا کہ 13 نومبر 1839 ء اٹی مس، وے داڑے 13 نومبر 1838 ء لکھنگا نے۔ پارہ کہ گوٹ اٹی لڑیک اسہ خراس خراب مریک مچ آ گوٹ۔ ردیک تو اہٹ ء، وے مچ آ تاریخی واقعہ غاتے مشکوک یک۔

..... شاہین بارانزئی

اسکان 32 سال اٹی بلوچ قوم ختم مرو۔ اوقتا جاگہ غاسہ پوسکن بروک ء مخلوق اس آباد مرو۔ داڑے حیرت انگیز آ سوچ دادے کہ 32 سال اٹی اسہ قوم اسہ ختم متنگ یا تو بھلو عجوبہ اسے یا گڑا بھلو المیہ اسے۔ واہم اسہ پین ہیبت اس اُسٹ ء دا ہیبت تینا جاگہ غا راست ء کہ Cprec

پانگانے۔ ہرا کہ 130 سال مریک۔ دلدا ہم ای تین تون تیبت دا سوچانٹ، گڑا اس ایلوفا ہم سلاہ سٹے تو اسہ قوم اسے نا ختمی کن 130 سال ہم بھاز چنکو وخت اسے۔ پیرہ 30 سال تو بھاز بھلو گرتی اسے۔ واہم اسہ پین ہیبت اس اُسٹ ء چٹ سیبو ایبتک کہ ڈاکومتری نا کمک اٹ

گوار نا اسہ سیون اشارہوں اسے نامون آ سلوک آ بندغ بلوچی ٹی ”وش آکتے، وش آکتے“ پارسا بندغ آتے بھیراٹ یک۔ داکان پاش مریک کہ گوار داسکان ہم بلوچستان نا شیخ اسے۔ داڑے بلوچ قوم رہینگ۔ ڈاکومتری ٹی نشان ترک آ پروفیسر گاؤچ نا ہیبت دروغ ء۔

ہندا وڑاٹ فاضل ناول نگار جتائی پسند تنظیم آتا بارواٹ ہم متضاد موقف نا گواچی ختنگ۔ اسٹے کہ اوچر مروک آ ڈاکومتری ٹی گوار یونیورٹی ٹی آسٹریلیا نا پروفیسر گاؤچ نا ویڈیولنک لیکچرائی بلوچ قوم انا نیست و نابود متنگ نا چار سوب آن اسٹ

ہندا تنظیم آتے پانگانے، دُن کہ: ”گوار نا دا پوسکن آ آبادی گڈریگلوک آ 30 سال اٹی داڑے آباد مٹے..... داڑان مُت داڑے آباد ہندی مخلوق ”بلوس“ پانگانہ۔ دا قوم تینا اسہ جتاہ شناخت، چندی زبان، دودر بیدہ و تاریخ اس تخا کہ وے گڑا تاریخ نا جبر و گڑا تینا زوری تیان نیست نا گواچی مس۔

دا قوم انا بندغ آک داسہ شار تے ٹی رہینگ وے مش تا غارتے ٹی رہینگ۔ اوک دینا تہذیب آن مڑ متنگ نا سوب آن پد سلیسو۔ او پوسکن آ دینا تینا وجود ء گوانو..... اوش تا غارتے ٹی درخت آتا پین بسا یا شکاری سادراتاسل اٹ تینا جون ء ڈکرہ..... تینا بود و باش نا سوب آن اوقتا شار تے ٹی جتاہ تاریخ و تہذیبی شعور، زبان و دودر بیدہ کہ ہرا فک قوم آتا شناخت مریرہ..... دلدا ہم دا قوم امر ختم مس؟..... دانا چندی سوب آک ء..... گڑا اس پیشن نا و گڑا اوقتا تینا غلطی تا وجہ غان..... اوکیو دا کہ اوک قبیلہ داری نظام کہ دانا غان ختم مٹے اوڑا فخر کریرہ..... قبیلہ داری نظام اٹی قبیلہ غانا تیانم اٹی دشمنیک مریرہ..... اوہو فقا رداٹ تینا زند ء تیر کریرہ..... دا نظام نا وجہ غان اوک ایلو فقا جنگ و جھیرہ کرسا تباہ ویر باد مٹس..... ایلو دا کہ اوک گڑا اس جبرو

ہندا خراب کنگا نو۔ ہندا خرابی تا نتیجہ ٹی ورناک سلہہ بندی اختیار کرینو۔ داڑے پاک ”مچ آ قوم داڑکن اوقتون اسہ ہندا الو.....“ ایڑے پاک ”پیرہ زمان شاہ زیب ء ختم کرے..... اودے سامتا کہ شاہ زیب نا کاظم اوڑان بڑے..... اودے محسوس مس کہ داسہ اونا نواسہ ورناسٹے۔“ مطلب کہ اوک طاقتور مٹسو۔

سوال داودی مریک کہ اگہ طاقتور مٹسو تو ضرور قوم انا ختم تھی اوقتون ارے۔ اگہ ”مچ آ قوم داڑکن اوقتون اسہ ہندا الو.....“ تو گڑا امر او طاقتور مٹس؟ اسہ دا تضاد، ایلو دا کہ فاضل ناول نگار بلوچ قوم انا نیست و نابودی ٹی دا قوم انا سانسسی تعلیم آن مڑی ء ہم اسہ سوب اس پارینے۔ وے ناول نا گل آن بھلا کڑدار کہ پیرہ زمان ء، او آسفورڈ یونیورٹی آن تعلیم دونی کرینے۔ اگہ دا قوم ء سانسسی تعلیم نا شوق اف تو گڑا انت پیرہ زمان آسفورڈ یونیورٹی آ شیک (گوازی) خلنگ کن بناس؟ اونا خلق اٹی ہائی اسکول ساڑی ء۔ او اسکول آ ہم کابک طالب علم آتے لیکچر ایبتک۔ اونا خلق اٹی ڈپنسری نا آسراتی ہم ساڑی ء۔ ناول ”گوکرت“ ء نظر پاتی حوالہ اٹ عیب دار جوڑ کرینے۔

دا گڑا کہ تو مریرہ کارہ وے نورخان نواب ناول ”گوکرت“ اسہ جوان ء ناول اسے، ہرائی چندی وڑاٹ بھاز اہم انگا سر حال آتیہ ہیبت و گپ کنگانے۔

☆☆☆☆☆☆

تنقیدی جاچ

لمہ ڈغار تون حمیدنا روحانی و فکری ہمگرچی

دا کتاب ”ڈغار“ ائی ایو نا ننا راجی بیان کیک :-

سیاسی جاوے بیان کنگ تون اوارنا ”قرآن و ایس نیام اٹ تنگ دعاکنے چاگرڈائی چست مروک آرش وداڑے ساڑی پندل سازیک ، لٹ وپل ، میری ناخواج کٹسٹ کس تاج کاٹم آ

غمنخوا حیات

حمید عزیز آبادی ڈول انا براہوئی شاعر آبیٹ ای داسکان خنٹوٹ ہراتینا شاعری کن بیرہ اسہ سرحال اس گچین کیر یادون پان کہ اوقتا شاعری نا بیرہ اسہ سمت اس مرے۔ اونا سرحال دا ”ڈغار“ ء، اوتینا ڈغار تون ہمگرچ ”تینا راج، تینا لس تینا مخلوق تینا راجی مدی“ حمید عزیز آبادی ناغٹ شاعری نا محور مرکز اونا ڈیہہ وڈغار ودا ڈغار تون تعلقہ آربندغ ودا نا گڑاک ء۔ دا ڈغار آنت اس تک، امر ء ویل واقعہ اس، جنگ و جھڑہ، ظلم و زوراک اس مریک اونسے حمید عزیز آبادی نا شاعری ٹی نظر بریک۔

تو شاعری ء اسل خیر خلگر۔ ولے حمید عزیز آبادی او ڈول متنے، بلکہ شاعری اونا روح تون ہرا ڈول روتہ خلکنے دانا گواچنی درشانی اونا دامسٹی کتاب ”ڈغار“ ائی ساڑی شعر تا خواننگ و دافتے معنے و تشریح کنگ آن پد ڈوبریک کہ اوتینا راج، ڈیہہ وڈغار کن احمد در ء مہر و پچا ء جوزہ اس تک۔

کنا خوک آہر اسہ نوشکار اس و خاص کر شاعر، انت اس کہ لکھک اوتینا دورانا مورخ مریک و خاص کر ادب برائے زندگی نا تہئی تخلیق مروک آ شاعری اسہ راج اسے نا تاریخی بیانیہ مریک کہ داوڑ انا شاعری تے ٹی شاعر تینا راج آگدروک آحالیٹ ء تینا لوز آبیٹ خوندی کیک۔ ڈنکہ حمید عزیز آبادی نا مہالو نا اراکتاب نا شاعری تے ٹی ہر اسرحال آتے ننا راجی، سیاسی منظر نامہ تون اوڑدہ کرسا شاعری مون مستی درشان کنگ سس

مجموعہ ء داکان مست اونا اراکتاب ”شپاد“ و ”ایونے دے دیگرے“ نا پن ٹی شینک مسنو۔ دا شعری مجموعہ غاتیان بیدس عزیز آبادی نا، نور محمد ترہ کئی نا افسانہ تا براہوئی بدل ”بزرغنا مسز“ وخت اس کہ اونا پٹ وپول کروک آ نوشت اک کتابی دروشم ائی ”بلوچی براہوئی زبان ء کنا“ نا پن ائی ہم شینک مسنو، ہرائی ہمو شاعر و ادیب آتارداٹ نوشت آتے اتنگانے ہرا کب براہوئی و بلوچی ٹی یکجا کاریم کریو۔

حمید عزیز آبادی نا ہر اسہ تخلیقی نوشتی کاریم براہوئی زبان و ادب کن بختاوری اس گوندلک۔ داسوب آن کہ اوتینا کاریم تون مخلص ء، چچ ء دن ء کاریم اس مون آ آپک ہرائی خوانوک ء دا ڈس رسینگے کہ حمید عزیز آبادی دا کاریم ائی وخت تیری کرینے با بیرہ تینا پی آر ء زیات کنگ وپن کنگ کن بس کتاب آتا گوشت ء زیات کنگ ء۔

حمید عزیز آبادی ء اللہ پاک دالائی ء تنسے کہ او ہر اسہ صنف آ آگہ قلم ہر فینے تو اوٹی گچینی، سوبری و تخلیقی گھا و نظر بسنے۔ حمید عزیز آبادی بنیاتی وراثت شاعر اسے پیدا او نثر انا پڑا آہر اتم بس سو بر ء مواد ایس۔ نثر تون اوار اوتینا بنیاتی ہر تخلیقی بند اوکس، یعنی شاعری، اوڑان کشکنے ڈنکہ بھاز آوشکار آک شاعری آن گڈ ہرا وخت نثر انا پارہ غابڑ

ء، حمیدنا امر ء شعر اس مرے اودے وڑ انا وڑ اسے ٹی مزاحمت نا پارہ غا تا ب ایٹک۔ کنے لکک کہ مزاحمت در سراسے آن حمیدنا سرشت ائی ساڑی ء۔ ہمو مزاحمت ہرا کہ ننا راج، ننا ڈیہہ وڈغار ننا اُس نا اصل چبچار ء۔ دانا درشانی ء حمید تینا شاعری ٹی ہم تو کیک:

امر نے تور پنگو ای، کنا جتا ء مرک وزند سدا اور ء رغ تے اٹ، کنا ہمو در جتا یا حمیدنا نوشتہ کروک آ داسوج :-

کنا خلق اٹ کنے پا ہک ہر ادے نا شناختی کارڈ

Comparative study اس مون آ اتنگے، انتے کہ حمید جہانی مزاحمتی ادب ء ہم مطالعہ کرینے اونا شعرک ایلو شاعر آتا مزاحمتی فکر تون ہم گرچ ہم نظر بریرہ۔

الغرض حمیدنا شعر تینا بغور و مطالعہ و تنقیدی جاچ اسے نا گرج ارے۔ کہ اسہ سو بر ء علمی پوکاری اسے تون نن حمید عزیز آبادی نا شاعری ء ہنسا، پسا، ملسا اودے تشریحی وراثت تالان کنگ کیند۔ ننا داوڑ انا شاعر آک ڈن کہ حمید عزیز آبادی ء اوقتا شاعری تے تنقیدی وراثت پر کنگ ایو نا بھلو گرج اسے۔ ای تنقید نا دا خاطر آن پانگ اٹ کہ ننا خوک آ ونا ادب ائی بدستی آن تنقید ء اعتراض نا پن تنگانے حالانکہ تنقید نا اصل تعریف وادف بلکہ تنقید اسہ تخلیق اسے نا چست کنگ اونا تالانی کن المی ء

ایلو پارہ غا حمیدنا شاعری ٹی اسہ پہلو اس تینا ڈیہہ وڈغار ء ”چیدی علامتی“ وڑ اٹ بیان کنگ ناء دا کتاب ائی حمیدنا شاعری نارنگ ائی اسہ پوسکن ء رنگ اسے کہ اونا شعر تینا ڈیہہ وڈغار آ ساڑی پنی آ راجی چیدہ غاک ڈنکہ ”مہر گڑہ، چلتن، بولان، آماج، راسکو، مہر دار، کوہ ماران، چاغنے“ ایلو چیدہ غاتے بھاز گچین ء وڑ اسے ٹی درشان کرینے:

شون داری تم نانشان مہر گڑہ
متنکن انکا کناد استان مہر گڑہ
مش کن متکن ء قد بالاد بوز
اسے ”دراوڑ“ چنک دا بیان مہر گڑہ
کناد ڈا تادیک ء بھاز چٹ

ہراگی کا سنی دیر اُس؟
ہر اسرحال آتیا حمید لکھنگ ء داسہ نا نوشکا تو وفا لکھنگ تینا جاگہ غا دافتا خواننگ آن ہم پڑزہ مریک ہڑ کیک۔
دا اونا تخلیقی سگت ء تینا ڈیہہ وڈغار تون مہر انا انتہا ء کہ اودے دا گواچنی تے لکھنگ نا جیرت تنسے۔ حمیدنا شاعری ہمو شاعر ء ہرائی مبالغہ آرائی اف۔
ہرا کب داڑے ساڑی سیاسی، راجی، حالیت نا عکاسی ء کیرہ۔ ہر افتے بروک آ پد رچ خوانسا تاریخی حوالہ جوڑنگ کیک

زوراک، استحصال نا حوالہ غاتے شاعری نا پڑ آتسا اظہار خیال کنگانے۔
ننا چاگرڈائی نوآبادیاتی تسلط آن بلیس تا پس نوآبادیاتی نظام اٹ داراج دا مخلوق کن وخت و حالیت آک اوکان پین گندہ تر، سخت مسنو، جوان متو۔
ہر استحصال ازل آن ساڑی کس ہمو استحصال ء کہ داسہ ہم بر جا ء ہر انا اظہار ء حمید عزیز آبادی تینا ڈغار آ ہے متنکن آ استحصالی تاریخ تون اوڑدہ کرسا ڈول

بوتاری ء پلا او بر غمخاکنے اودے درو کرینٹ ای تول خیشن اٹ ورناتالاش ایٹک اونا نارواکنے مدی و جانیداد ء کیدانے ٹوسنے دھوکہ، دغا و کمر اٹ ریفے پلاکنے تخت ء تینا کنگ کن فی تحتہ غابکر دلست آ کاٹم ء تچ پارے سفاکنے“
حمید عزیز آبادی نا شاعری ٹی مزاحمتی بیانیہ، شعریت نا گواچنی آ دروشم ائی نظر بریک۔ ہرا کہ اونا شاعری نا خاصہ

